

Συνάντηση με τον διεθνούς φήμης γλύπτη κ. Ν. Φλώρο

Το Σάββατο 13 Νοεμβρίου 2021 στις 12 το μεσημέρι συναντήσαμε στην πλατεία Άρεως στην Τρίπολη τον διεθνούς φήμης και αξίας γλύπτη κ. Νίκο Φλώρο. Η συνάντηση έγινε στο πλαίσιο συνεργασίας μας στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «**Πάμε Μουσείο;**» που υλοποιείται από τη Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ανδρίτσαινας και το Μαθητικό Δίκτυο «Ατίθασα Πινέλα». Αφορμή ήταν η περιοδική, επετειακή εικαστική έκθεση του «**Ήρωες από μέταλλο**», με έργα εμπνευσμένα από ήρωες και σύμβολα του 1821, φτιαγμένα από ανακυκλωμένο αλουμίνιο.

«Η ιδιαιτερότητα του Νίκου Φλώρου συνίσταται στο ότι προσπαθεί να θέσει σε διαλεκτική σχέση το σήμερα ως κοινωνική, καλλιτεχνική και βιομηχανική πραγματικότητα με το παρελθόν και ειδικότερα με την ελληνική λαϊκή παράδοση και ιστορία. Συνεχίζει δε, παρά τη χρήση μη συμβατικών υλικών, να «υπηρετεί» την παράδοση, εξάγοντας τον λαϊκό της χαρακτήρα, μέσω τεχνικών της, όπως η υφαντική, η ραπτική ή το πλέξιμο και η κατασκευή αντικειμένων και αξεσουάρ. Η επιλογή της οικοτεχνίας και χειροτεχνίας τον οδηγεί στη δημιουργία σύγχρονων μνημείων, με την κυριολεκτική έννοια του όρου, που όμως διατηρούν την αυθεντικότητα του εργόχειρου, είτε πρόκειται για ενδυμασίες είτε για πλεγμένα πορτραίτα μεγάλων διαστάσεων είτε για σύμβολα, εθνικά ή παγκόσμια. Πρόκειται επί της ουσίας για την φιλοτέχνηση γλυπτικών κατασκευών, πολλές από τις οποίες έχουν το χαρακτήρα περιβλήματος, όπως κενών ενδυμασιών, ή είναι προσωπογραφίες ξεχωριστών και αναγνωρίσιμων προσώπων. Πρόσωπα ιστορικά, μοναδικά στην κατηγορία τους ή και ήρωες, που «ζητούν» να τους επαναποδοθεί ρεαλιστικά η εικόνα ή η μορφή τους σε φυσικό μέγεθος, παρά την απουσία του σώματός τους» (Κατερίνα Κοσκινά).

Πριν συναντήσουμε τον γλύπτη Νίκο Φλώρο διαβάσαμε και συλλέξαμε τις πρώτες πληροφορίες για την καλλιτεχνική πορεία του. Έλληνας σουρεαλιστής γλύπτης, μεγάλωσε και ολοκλήρωσε την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Αθήνα με καταγωγή από την μητέρα του από την Τρίπολη Αρκαδίας και από τον πατέρα του από την Λαμία. Σπούδασε κλασικό πιάνο στο Εθνικό Ωδείο στην Αθήνα και ζωγραφική, σκηνογραφία και θέατρο στη σχολή Καλών Τεχνών στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης, ενώ ζει και εργάζεται στη Νέα Υόρκη. Δημιουργίες του έχουν φιλοξενήσει κορυφαίοι εικαστικοί χώροι ανά τον κόσμο, σε Ευρώπη, Αμερική, Ρωσία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και έχει τιμηθεί με σημαντικά βραβεία και διακρίσεις. Τη δουλειά του επιφανούς Έλληνα καλλιτέχνη έχουν επιβραβεύσει εξέχουσες προσωπικότητες της τέχνης. Πιο πρόσφατα, η συλλογή του Φλώρου «Μαρία

Κάλλας-Μήδεια-Αργοναύτες» παρουσιάστηκε σε μία σειρά εκθέσεων στη Γερμανία, μεταξύ των οποίων και το Μουσείο Γλυπτών του Βούπερταλ, ύστερα από πρόσκληση του χοροθεάτρου Pina Bausch.

Οι πρώτες πληροφορίες για τον Νίκο Φλώρο ενίσχυσαν την επιθυμία μας να τον γνωρίσουμε από κοντά και καθόρισαν τις ερωτήσεις μας στην προσπάθειά μας να τον προσεγγίσουμε. Από την πρώτη στιγμή διακρίναμε ότι ο Νίκος Φλώρος είναι απλός, άνετος, ομιλητικός, εκφράζεται ελεύθερα και δε διστάζει να κάνει κριτική σε ό,τι τον ενοχλεί και να πει μεγάλες αλήθειες για την Ελλάδα και το μέλλον της.

Αρχικά, επικεντρωθήκαμε στην εμπειρία του από τα μαθητικά του χρόνια στην Αθήνα, καθώς έχει δηλώσει ότι δεν έχει καλές αναμνήσεις από το σχολείο. Οι καθηγητές δεν μπορούσαν να καταλάβουν τις ιδιαίτερες ανησυχίες του, τον θεωρούσαν περιθωριακό και απομονωμένο, καθώς ζωγράφιζε συνεχώς και τον είχαν κατατάξει στην κατηγορία «των μαθητών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες». Προβληματισμένοι διαπιστώσαμε ότι δεν έχει να θυμηθεί κάποιον χαρισματικό εκπαιδευτικό που να προσέγγισε την πραγματική διάσταση του χαρακτήρα του και τις καλλιτεχνικές του αναζητήσεις. Τραυματικές εμπειρίες και αμφισβητήσεις «*η ποίηση διαγώνισμα;*», «*γιατί θα πρέπει να φανταστώ τι θέλει να πει ο ποιητής;*» αναρωτιέται και συμφωνούμε απολύτως μαζί του.

Είναι αλήθεια ότι από τη μια, ζούμε σε μία τεχνοκρατική εποχή, σε μία εποχή εξειδίκευσης όπου η τέχνη παραγκωνίζεται. Πρόσφατα, τα εικαστικά και η μουσική καταργήθηκαν από το λύκειο, πράγμα ασύμβατο με μια χώρα, η οποία έμεινε στην ιστορία για την τέχνη της. Αντίθετα, σε άλλα σχολεία του εξωτερικού, όπως για παράδειγμα στη Βραζιλία, το έργο του Νίκου Φλώρου συμπεριλαμβάνεται στα εγχειρίδια διδασκαλίας τους. Από την άλλη, ο ίδιος ακολούθησε μία οδό σπουδών “αναγεννησιακού” τύπου, σπουδάζοντας μουσική, ζωγραφική, σκηνογραφία, θέατρο, ενώ είναι και εφευρέτης ενός νέου υλικού. Από τη συζήτηση μαζί του διαπιστώνουμε ότι η πολύπλευρη διάσταση των σπουδών του είναι αυτή που του άνοιξε ορίζοντες να πετάξει μακριά και να κάνει τα όνειρά του πραγματικότητα. Με μια δόση πίκρας αλλά και ειλικρίνειας μας δηλώνει ότι το έργο του αναγνωρίστηκε αρχικά στη Νέα Υόρκη, όπου εκεί ο καθένας μπορεί να εκφραστεί και να δημιουργήσει ελεύθερα χωρίς περιορισμούς ηλικίας ή άλλους περιορισμούς. Η Αμερική, αν έχεις πραγματικά να δώσεις κάτι, θα σου προσφέρει τον πιο κατάλληλο χώρο ώστε να ευδοκιμήσει η τέχνη σου. Η Αμερική τού έδωσε την ενέργεια, τη δύναμη να προχωρήσει πιο πέρα, κυρίως μέσω της αναγνώρισης και της καταξίωσης.

Ο Νίκος Φλώρος μοιράζεται στη συνέχεια μαζί μας τις δράσεις που οραματίστηκε από τη θέση του συνεργάτη του Δήμου Τρίπολης στον Τομέα του Πολιτισμού, εμπνευστή και Καλλιτεχνικού Δ/ντή

του 1ου Φωτογραφικού Φεστιβάλ Τρίπολης με θέμα την ελληνική Επανάσταση του 1821. Έργα από τον φωτογραφικό διαγωνισμό παρατηρούμε τριγύρω μας στην πλατεία Άρεως. Στη συνέχεια, μας περιγράφει με ενθουσιασμό και καμάρι την πρότασή του προς τον Δήμο Τρίπολης για την κατασκευή ενός κινούμενου γλυπτού ύψους 10 μέτρων, μήκους 5 μέτρων και πλάτους 3 μέτρων κατασκευασμένο, εξολοκλήρου, από ανακυκλώσιμο χυτό αλουμίνιο με τη μορφή του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Δυστυχώς, με απογοήτευση ακούσαμε ότι αυτή η πρόταση δεν υλοποιήθηκε. Ίσως οι άκαμπτες αντιλήψεις των ανθρώπων στάθηκαν η αιτία για να μην πραγματοποιηθεί η πρωτοποριακή προσέγγιση της ιστορίας και του κλασικού μέσα από τη σύγχρονη τέχνη, τεχνολογία αλλά και διάδραση.

Η κουβέντα μας με τον Νίκο Φλώρο φεύγει από τις πίκρες της Ελλάδας και φτάνει στις μεγάλες επιτυχίες του στο εξωτερικό. Μας συγκινεί και ταυτόχρονα προκαλεί τον θαυμασμό μας το γεγονός ότι ενώ είναι πολίτης του κόσμου, παρ' όλα αυτά, όταν δίνει συνεντεύξεις στο εξωτερικό, μιλάει μόνο ελληνικά. Επισημαίνει τη σπουδαιότητα της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού και υπογραμμίζει το πόσο Έλληνας νιώθει, η Ελλάδα είναι στην ψυχή του!

Η συζήτησή μας φτάνει στη συνεργασία του Νίκου Φλώρου με την κ. Βικτωρία Καρέλια και την έκθεσή του **«Ήρωες από μέταλλο»**, που φιλοξενείται στην Καλαμάτα στη Συλλογή Παραδοσιακών Ενδυμασιών Βικτωρίας Γ. Καρέλια. Ο ίδιος πιστεύει ότι η τέχνη δεν είναι εμπορικό προϊόν αλλά πνευματικό, γι' αυτό πιστεύει ότι *«η εποχή μας δεν χρειάζεται χορηγούς αλλά ευεργέτες»*. Μας εξηγεί πώς προέκυψε η συνεργασία μαζί της. Μιλάει με ιδιαίτερα κολακευτικά σχόλια, θαυμασμό και ενθουσιασμό για τη συλλέκτρια κ. Βίκυ Καρέλια και για τον χώρο της Συλλογής Ελληνικών Ενδυμασιών «Βικτωρία Γ. Καρέλια» του Λυκείου Ελληνίδων Καλαμάτας. Επισκέφτηκε την κ. Καρέλια στην Καλαμάτα αποδεχόμενος πρόταση δική της για συνεργασία στο πλαίσιο δράσεων για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση. Εντυπωσιάστηκε από τον χώρο, το πάθος και την αγάπη της για την τέχνη και τον πολιτισμό και αποφάσισε να επιστρέψει στην Ελλάδα ύστερα από πολλά χρόνια.

Η έκθεσή του **«Ήρωες από μέταλλο»** συνδιαλέγεται με την ελληνική ιστορία που κυλάει μέσα από τις χρυσές κλωστές με τις οποίες είναι κεντημένοι οι επενδύτες και οι ντουλαμάδες της μόνιμης συλλογής των παραδοσιακών ενδυμασιών στην Καλαμάτα. Καθώς ο Νίκος Φλώρος έχει δηλώσει ότι *«η τέχνη θα πρέπει να ξεπερνάει το υλικό από το οποίο έχει κατασκευαστεί και να περιέχει μηνύματα»*, η απάντηση στο ερώτημά μας, τι είναι αυτό που θέλει να δείξει ή να δώσει μέσα από τη δική του έκθεση, αφού υπάρχουν αυθεντικές παραδοσιακές φορεσιές, βρίσκεται στην πρότασή του ότι η οι ήρωες από μέταλλο αποτελούν *«ένα διάλογο μεταξύ του παρελθόντος και του παρόντος»*. Γλυπτά και προσωπογραφίες κατασκευασμένα από ένα βιομηχανικό, καταναλωτικό υλικό, ένα υλικό της εποχής μας, το κουτάκι αλουμινίου. Από ένα ευτελές υλικό δημιουργείται κάτι πολύτιμο από συναισθηματική

και καλλιτεχνική άποψη, είναι μια διαδικασία upcycling, μια αναβαθμιστική ανακύκλωση. Τα έργα δημιουργήθηκαν στην Ελλάδα, στην Τρίπολη, την περίοδο της καραντίνας, και με αυτά απέτισε έναν φόρο τιμής στον προπάππο του, Νίκο Φλώρο, μέλος οικογένειας οπλαρχηγών, που αποκεφαλίστηκε στη μάχη των Αθηνών. Η έκθεση περιλαμβάνει ψηφιδωτά, γλυπτά κοστούμια και πορτρέτα τεραστίων διαστάσεων, από υλικά της καθημερινότητας, όπως κουτάκια αλουμινίου, που μετατρέπονται σε ύφασμα. Ουσιαστικά, δημιουργείται ένα νέο υλικό, για το οποίο κατέχει από το 2003 δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Η ψηφιδωτή προσωπογραφία του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη –σε διάσταση 199 εκ. ύψος x 125 εκ. πλάτος– είναι φτιαγμένη από χιλιάδες κομμάτια αλουμινίου που προέρχονται από κουτάκια αναψυκτικών. Η ενδυμασία της Μπουμπουλίνας, η οποία στέκεται στα 260 εκ. ύψος, μοιάζει να βρίσκεται σε κίνηση. Η γαλανόλευκη σημαία είναι ξεφτισμένη, με το κάθε ξέφτι να είναι και μια ιστορία της ελληνικής πραγματικότητας.

Στην ερώτησή μας για το πόσο εύκολη είναι η δημιουργία και η επεξεργασία του νέου αυτού υλικού μάς αποκαλύπτει ότι η προετοιμασία του υλικού είναι μια ιδιαίτερα χρονοβόρα διαδικασία, καθώς εργάζεται μόνος του, χωρίς βοηθούς, και από τη σύλληψη της ιδέας μέχρι την υλοποίησή της ακολουθεί μια μοναχική αλλά δημιουργική πορεία. Τα κουτάκια αλουμινίου συγκεντρώνονται, κόβονται σε λωρίδες, διαχωρίζονται ανάλογα με το χρώμα και υφαίνονται, όπως περίπου και τα παραδοσιακά υφάσματα. Διαδικασία χρονοβόρα, πολλές φορές επώδυνη, γιατί τα ελάσματα είναι κοφτερά και συχνά τραυματίζουν τον καλλιτέχνη, αλλά και απαιτητική, γιατί οι τόνοι των χρωμάτων (ειδικά στα πορτρέτα) προκύπτουν από τους χρωματισμούς της συσκευασίας χωρίς επέμβαση του ίδιου, όπως ακριβώς συνέβαινε και με τεχνίτες ψηφιδωτών, όταν διάλεγαν τις φυσικές αποχρώσεις των ψηφίδων, για να δημιουργήσουν τα έργα τους.

Αντισυμβατικός, δεν τον ενδιαφέρει η καταξίωση από «τους ειδικούς της τέχνης» αλλά η συγκίνηση του απλού θεατή απέναντι στα έργα του χωρίς να είναι απαραίτητες «οδηγίες χρήσεως». Ο επισκέπτης διαπιστώνει τον τολμηρό τρόπο με τον οποίο ο καλλιτέχνης κάνει διάλογο μέσω της τεχνικής του με τις παραδοσιακές φορεσιές. Μόνο από κοντά διαπιστώνει κανείς την λαμπρότητα και την πολυτέλεια, στην οποία ένα ευτελές και ανακυκλώσιμο υλικό μεταμορφώνεται φθάνοντας με έναν αναπάντεχο τρόπο στον πλούτο μιας παραδοσιακής φορεσιάς. Ο δυναμισμός και η ευθύτητά του σε όλη τη διάρκεια της συζήτησής μας επιβεβαίωσε τη δήλωσή του ότι «τον ενδιαφέρει περισσότερο η άποψη ενός τσοπάνη από την άποψη ενός ιστορικού τέχνης».

Τα έργα του θα ταξιδέψουν σ' όλο τον κόσμο και του ευχόμαστε καλή τύχη!

Μακάρι να δημιουργηθεί ένας χώρος πολιτισμού, ένα μουσείο, στην πατρίδα του, στην Ελλάδα, για να μπορούν όλοι να θαυμάζουν τα έργα του. Είναι ένα όνειρό του και του ευχόμαστε ολόψυχα να γίνει σύντομα πραγματικότητα!

Ελπίζουμε να καταφέραμε να αναδείξουμε την προσωπικότητα του Νίκου Φλώρου στους/στις μαθητές/τριές μας και συνάμα το μήνυμα που πηγάζει μέσα από τη διαδρομή του ίδιου: *«Αγωνιζόμαστε για να γίνουν τα όνειρά μας πραγματικότητα, προσπερνάμε τα εμπόδια. Αυτό είναι που έχει αξία».*

Επιμέλεια:

Ευαγγελία Βελλή, Παρασκευή Θεοφανίδου, Σταματία Κοτρέτσου